

DÉLMAGYARORSZÁG

76. évfolyam, 205. szám
1986. szeptember 1., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Fecskék gyülekeznek

Közép- és kisiskolásoknak Magyarországon akkor kezdődik az új tanév, amikor a fecskék gyülekezni kezdenek a házak napsütötte párkányain, az ereszek alatt, odvas gerendavégeken, tetőgerincen, hogy néhány hónapra eltávozzanak. Számukra is véget ért a nyár. Szeptember egyúttal a meteorológiai ős beköszöntét is jelenti. Érezhetően hosszabbodnak az éjszakák, megnőnek az árnyak, már örömet okoz a melengető napsugár. Szerencsére, ebből még marad ilyenkorra is. Az ős a betakarítás, a termés beérésének ideje, az ősi földműves munka eredményei számbavételének az évszaka tehát.

A kisdíjak viszont éppen ennek az egyszerre születőben és elmúlóban levő időszaknak a határmezsgyéjén kezdik a munkát; a legkisebbek életükben először, a nagyobbak pedig már tapasztalataikra is szert tétel.

Persze, az emlékezés — túl a személyesség érzelmi vonatkozásain — praktikumot is hordoz magában. Magán viseli azoknak a kontúroknak a nyomait, amelyekbe beleilleszhető a múlt és a jelen összehasonlítása, s esetünkben segít annak a képződésnek a végig vitelében, amely már a jövő alma materének képét vetíti elénk. Mert ugyan jár-e ma valaki mezítől iskolába? A számológép fogalma a köznyelvben megváltozott. (Nem is beszélve a számítógépekről, amelyeknek egyszerűbb változatai szintén bevonultak az iskolába!) A kis ablakos, csúszós, olajozott padlójú tantermeket nagyobb részt világos, jól fűthető, parkettás megfelelőik váltották fel. Már csak elvétve vannak összevont osztályok, hódít a kiscsoportos oktatási forma, film- és írásvetítők, fakultáció és orientáció, speciális tagozat és felzárkóztatás, lassan már nem is a legújabb fogalmak közé tartoznak.

Úgy érzem azonban, hogy sem egyetlen iskolát, sem pedig úgy általában az iskolákat, nem szabad a technikai eszközök számával, a szaktantervek befogadóképességével, légköbméterekkel, s egyéb dologi mutatókkal jellemezni. Az iskola ugyanis mindenképp diákok és tanárok közössége, ahol utóbbiak úgy adják át a világról eddig felhalmozódott legfontosabb ismereteket az ifjaknak, hogy azok közben e saját folyamatnak nem tárgyai, hanem alanyai. (Sokszor, sajnos, szenvedő alanyai...)

Az iskolának nemcsak az írás-olvasásra, számolásra, majd bonyolultabb logikai műveletek elvégzésére tudására kellett és kell megtanítani, hanem a közösségi életre, a másokért végzett munkára, a lelemibb erkölcsi normák és szabályok betartására, az egymás közötti érintkezés formáinak a megismerésére, s az ebben való bizonyos fokú gyakorlati felkészülés elérésére. Az iskolázott embertől nem elsősorban Arany János verseinek elemzését, bonyolult matematikai műveletek megoldását, a molekulák szerkezetének ismeretét várják el, hanem azt, hogy legyen önálló véleménye, értékítélete, új helyzetben legyen talpraesett, s legyen példaadó életformája. Az iskolának mindezekon túl meg kell tanítania a fiatalokat egymás munkájának a megbecsülésére. Közélszámba menő történet manapság, hogyan rontja el egymás munkáját a festő, a víz- és gázszelvény, meg a hidegburkoló. Könnyű lenne a rejtély magyarázatát adni, ha ez csak az állami építőipart jellemezné. De magam is tanúsíthatom, nincs másként a „magáné” építkezéseken sem. Így hát nem mondható, azért teszik tönkre egymás munkáját, mert nem fizetik meg őket.

Meggyőződésem ugyanis, hogy ez nem pénzkérdés. Ez műveltség kérdése. Önmagunkkal és másokkal szemben támasztott igényesség, illetve igénytelenség kérdése. Az említett és a hozzá hasonló esetekben nemcsak a szakiparosoknak, hanem egy egész népnek a műveltségi igénye ölt testet. Goethe írta egy helyen, hogy egy nép kulturáliságát nem elsősorban gigantikus építményei és egyedülálló technikai csodái határozzák meg, hanem például a lépcsőkorlát fájának gyalultsága-csiszaltsága vagy göcsörtös-szálkássága.

Ily módon tehát a ma iskolájának nagy lehetősége abban van, hogy az említett anomáliákat a maga eszközeivel felszámolja vagy felszámolni segítse. Ugyanitt rakják le azokat az alapokat is, amelyek a jövő mérnökeinek, építészeinek, közgazdászainak szellemi várfalait tartják. De itt találkoznak először szakavatott kezekkel, hozzáértéssel azok is, akik majd a franciakulcsot vagy a malteroskanalat forgatják. S itt szólnak először a nebulókhöz a haza védelmének szent kötelességéről is. Milyen szépen ír erről Németh László az Apáczai című drámájában! „... a skóllakban fontosabb hadiszert készülő, mint az ágyúgolyó... a híres hadaknak, a rómaiakénál, angolokénál csak a vége folyt a csatamezőn, az eleje meg a közepe a műhelyekben, skóllakban!” — mondja a nagy magyar enciklopédista.

Persze, ennek a sok-sok feladatnak, elvárásnak a mai alma mater csak részben tud megfelelni. Nem áll kívül a társadalmi-gazdasági alakulaton, annak szerves része. Így az utóbbi évtized nehézségei kikezdték oktatási rendszerünk „állagát” is. Nem különös tehát, hogy azt az igényt, melyben a mindenkori tanulók maguk is kreatív módon vesznek részt a tanulásban, sőt tevékenységüket mindenekelőtt a kreativitás hatja át, már a jövő, talán a jövő század iskolájának kell benyújtani.

Csértői Károly

Tanévnyitók Szegeden

Kísérleti gimnázium
a Radnóti

Az elmúlt hét végén Szegeden több alma materben megtartották a tanévnyitót. Az újszegedi Sportsarnokban Bánfalvi József igazgató köszöntötte a radnótista diákokat és a tantestületet. Ezen a tanévnyitó ünnepségen jelentette be Keczer Tamás, a Művelődési Minisztérium főosztályvezetője, hogy szeptember 1-jétől a Radnóti gimnázium kísérleti iskola lett. Tőle kérdeztük, miért született ilyen döntés, és mit jelent ez a változás az alma mater életében.

— A szegedi Radnóti gimnázium több évtizedes kísérletező és magas színvonalú oktató munkájával országos elismerést vívott ki. Ezért választotta a Művelődési Minisztérium kísérleti iskolájának. Szeptember 1-től közvetlenül a főhatóság és nem a tanács irányítása alá tartozik. A szervezeti változás még nagyobb lehetőséget nyújt az oktatási kísérletezésekre, módszertani változásokra.

— Mi lesz a feladata a gimnáziumnak?

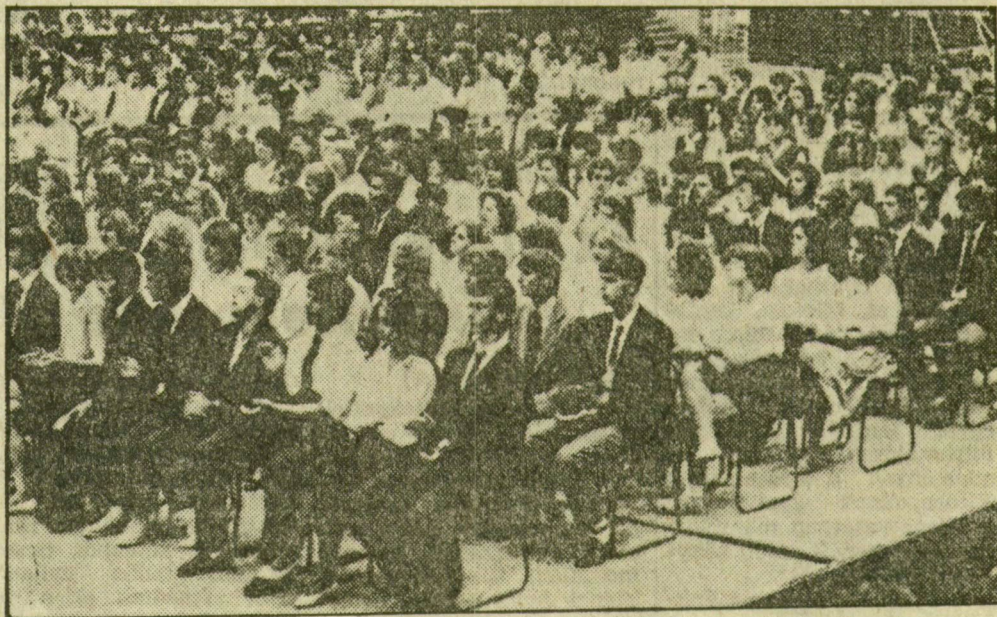
— Folytatja az oktatás tartalmi korszerűsítéséhez kapcsolódó vizsgálatokat. Felméri milyen korrekciókat kell végrehajtani a tantervben, illetve hogyan szükséges megváltoztatni a tankönyveket. Am az új tankönyveket a gyakorlatban is kipróbálják. A szegedi tapasztalatokat felhasználja a Művelődési Minisztérium a tananyag összeállításánál, a könyvek szerkesztésénél. A gimnázium tanári kara már végzett ilyen feladatokat, ezúttal csak az új szempontokra kell jobban ügyelni. Egyébként elkezdődhet a Szegeden kikísérletezett előrehozott vizsgáztatásnak széles körű országos bevezetése.

— Tanárok, szülők régóta elégedetlenek az érettségi-vel. Mindenütt bírálják! Lesz-e változás? Kikísérleteznek a Radnótiban egy új érettségi szisztémát?

— Szeretnénk ha az érettségi társadalmi presztízse növekedne. Célunk, hogy a középiskolai vizsgaeredményt az egyetemi és főiskolai felvételinél jobban vegyék figyelembe. E model bevezetéséhez nyújt segítséget a Radnóti. Előke-
rülnek az érettségi tartalmi kérdései is, ezzel is kísérleteznek. A jelenlegi vizsgarendszer eléggé bonyolult, sok adminisztrációval jár, az érettségi megérett a korszerűsítésre. A radnótisok másik vállalkozása hosszabb magyarázatot igényel. Olyan helyzetet kell teremteni, hogy a felsőoktatási intézmények több diákból válasszathassanak, szélesebb legyen a meritési lehetőség.

— Mi az akadálya ennek?

— A hetvenes években megtorpant a gimnáziumok fejlesztése, éppen a szakirányú képzés, a specializálódás elterjedése miatt. Divatba jöttek a szakközépiskolák, ami nem lett

Nagy László felvétele
Radnótisták tanévnyitója a Sportsarnokban

volna baj, csak közben sorvadtak a gimnáziumok. Az utóbbi nyújtja a széles és konvertálható műveltséget. Felőtt egy olyan értelmiség, amely alig beszél idegen nyelveket. Negyven százaléknak kellene minimálisan bírni a más nyelveket, ehelyett csak tíz százalék rendelkezik e fontos képességgel. Nem tökéletes az értelmiségi utánpótlás, ezért is kell a gimnáziumi tanulók arányát növelni. A Radnótiban pedig feltérképezik, hogy ennek az iskolaformának munkáját miképp lehet modernizálni. Am azt is felméri, akik nem tanulnak tovább, mire mennek az érettségivel. Alkalmos-e a megszerzett tudás pályakorrekcióra, ha valaki nem jut be az egyetemre vagy a főiskolára. Természetesen ezt megtudni csak az ötéves

érettségi találkozón lehet. de a szegediek figyelme erre is kiterjed.

— Kimondhatjuk, az olyan kísérletező iskolákkal mint a Radnóti, az elitgimnázium létrehozása a cél.

— Igen, de az elit szó nem a régi értelemben használjuk. Tehát amikor azt jelentette, a gazdagok gyerkei jártak egy bizonyos alma materba. Most nem erről van szó, az eliten a szocializmus körülményei közt azt értjük, hogy egy iskola a magasabb minőségi követelmények megvalósítására törekszik. Egyébként a közvélemény is e fogalom alapján kategorizál. Vállaljuk az elit megnevezést, de csak az említett összefüggésben. A magasabbra állított mérce önmagában nem ér semmit, ha hiányzik a

közösség. Bánfalvi József igazgató iskolateremtő munkája eredményeként ez jelen van a Tisza partján, ezért is esett a Radnótira a választás. No meg azért, mert itt sok egyetem működik, így a továbbtanulással kapcsolatos kérdéseket nyomon követve jól lehet vizsgálni.

— Más középiskolák is megkapták a kitüntető javasítványt?

— Kísérletező gimnáziumokat a jövőben az ország több pontján jelölünk majd ki. Am hasonló szerepet kapott szeptember 1-től egy másik iskolatípus. A paksi szakközépiskola és szakmunkásképző is kiemelt alma mater lett, ahol a vállalat, az atomerőmű és az iskola kapcsolatát vizsgálják.

Halász Miklós

Találkozó, különvonattal

Szolgálatban a szolgáltatók

Tegnap, egy „hétköznapi” vasárnap reggel, furcsa volt a szegedi Nagyalomás hangosbemondójának kellemes hangja előtt, alatt és közben a Szikora Robi énekelte „Bal-lag a katoná”. Ekkor és így köszöntötték a szolgálatban dolgozó fiatalok országos találkozásának közel 400 résztvevőjét. Az információ közölte azt is, hogy a menetrend szerinti járatok 5-7-9 perccel késnek, a különvonat érkezése miatt, amely a forgatókönyv szerint, percnyi pontossággal, háromnegyed 8-kor megérkezett. A vendéglátó szegediek szeretetteljes üdvözlése után különbuszra szálltak. A nagy sűrűség-közben egy idős hölgy, félreértve a kapott információkat, tőlem kérte meg, hogy „Itt, az állomáson fognak tapasztalatot cserélni, szórakozni, pihenni?” A jól tájékozottak biztonságával válaszoltam, nem!

Nem, mert közel egy tucat busz várta a fiatalokat, érdeklődésüknek, szakmájuknak megfelelően, hogy a programok helyszíneire szállítsa őket. A vendéglátó buszra kerülve, hallgathattam Elekes Józsefet, az Elemiszeripari és Kereskedelmi Szakiskola KISZ-bizottság titkárhelyettesét, aki a profi idegenvezető tudását megköszönve, 20 perc alatt, utközben ismertette Szeged múltját és jelenét. A két busznyi társaság a Hungária Szállóba és Étterem pihentető csöndjét törte meg, ahol megismerkedhettek a munkával

a gyakorlat közti különbség is, amely röviden arról szól: mást ír a tankönyv, és más a gyakorlat.

A jó hangulatot a három nap alatti programok biztosították, de fontos volt a fiatalok találkozása az ágazatok vezetőivel, és a több mint ezer kilométernyi utazás közbeni beszélgetések, az egymás adottságainak összehasonlítása, mely erősítette a találkozó szakmai jellegét.

Az országos rendezvény-nyel párhuzamosan zajlott egy másik találkozó, a KISZ Tanácsi Szolgáltatói és Kommunális Vállalatok Gladics József Bizottsága szervezésében. Miskolc, Debrecen, Szeged és Hajdú-Bihar megye találkozott, és öt szakmában rendezték meg szakmai vetélkedőjüket, virágkötészetben, az úszómesterségben, a textiltisztításban, gyófs-és gépirásban, a villanyyszerelő munkában. A hagyományos vándorserleg Szegeden maradt, második helyezett Debrecen, a harmadik Miskolc, negyedik pedig Hajdú-Bihar megye lett.

Cz. J.